Tuomas Ojanen
13.5.2026

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

U 1/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission sotilaallisen liikkuvuuden tiedonannosta sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja toimenpidekehyksen perustamisesta

Teema: Jatkokirjelmä UJ 4/2026 vp

Arvioinnin lähtökohtia: jatkokirjelmän tausta

1. Komissio julkaisi 19.11.2025 tiedonannon sotilaallisesta liikkuvuudesta (JOIN(2025) 846 final), ja antoi samalla ehdotuksen (COM(2025) 847 final) Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja henkilöstön kuljetuksia unionissa helpottavan toimenpidekehyksen perustamisesta.
2. Valtioneuvoston kirjelmässä U1/2026 vp em. tiedonannosta ja asetusehdotuksesta muun muassa todettiin, että asetusehdotuksen 4-6 ja 20 artiklassa on kyse Suomen aluevalvontalain (755/2000) mukaisista vieraan valtion asevoimien maahanpääsyä ja maassaoloa koskevista lupamenettelyistä ja että ehdotuksen jatkokäsittelyssä ehdotuksen perustuslainmukaisuutta tulee näin ollen arvioida vielä tarkemmin ainakin Suomen täysivaltaisuutta koskevan perustuslain 1 §:n sekä omaisuuden suojaa koskevan 15 §:n kannalta. Valtioneuvosto katsoi, että perustuslain kannalta keskeisiä säännöksiä ovat myös ehdotuksen 21 artiklan mukainen sotilasalan kuljetusten ensisijainen pääsy EMERS-järjestelmän ollessa aktivoituna ja 38 artiklan mukainen väliaikaisen hallinnan tai käyttöoikeuden perustaminen sotilasalan kuljetuksille.
3. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 13/2026 vp em. tiedonantoa ja asetusehdotusta koskevasta valtioneuvoston kirjelmästä katsottiin, ettei valtioneuvoston kirjelmä sisältänyt edellä mainittujen säännösten perustuslakiarviointia. Valiokunta myös kiinnitti huomiota siihen, että esimerkiksi asetusehdotuksen 4-6 artiklan velvoitteet ja 20 artiklan mukainen menettely vaikuttivat täysivaltaisuuden kannalta luonteeltaan jossain määrin erilaisilta, mikä on syytä ottaa huomioon valtioneuvoston jatkoarvioinnissa. Valiokunta piti lisäksi valitettavana, että valtioneuvoston kirjelmästä puuttui arvio ehdotuksen kuulumisesta Ahvenenmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Kaikkiaan perustuslakivaliokunta katsoi valtioneuvoston kirjelmän valiokunnan valtiosääntöoikeudellisen tehtävän kannalta siinä määrin puutteelliseksi, ettei se antanut aineksia valtioneuvoston kantaa koskeville perustuslain tulkintakannanotoille.
4. Lisäksi perustuslakivaliokunta kiinnitti valtioneuvoston ”vakavaa huomiota” asetusehdotuksen oikeusperustan epäselvyyteen, jonka se totesi olevan jossain määrin edellytys EU-säädösehdotuksen arvioinnille perustuslain täysivaltaisuussääntelyn näkökulmasta (ks. PeVL 13/2026 vp, kappale 8 ja

kappale 11). Asetusehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) liikennepolitiikkaa koskevaa 91 artikla sekä meri- ja lentoliikennettä koskevaan 100 artiklan 2 kohta. Valtioneuvosto oli todennut kirjelmässään selvittävänsä jatkokäsittelyn aikana, onko unionilla toimivaltaa säätää sotilaallisten kuljetusten yhdenmukaisista lupamenettelyistä. Oikeusperustaan liittyvissä epäselvyyksissä on kyse ennen muuta siitä, missä määrin yhteisen liikennepolitiikan oikeusperustat soveltuvat nyt ehdotettuun puolustuspolitiikan alaan kuuluvaan sääntelyyn, jonka tarkoituksena on sotilasalan kuljetusten helpottaminen erityisesti kriisi- ja poikkeustilanteissa.

Valtioneuvoston jatkokirjelmä

5. Nyt arvioitavalla valtioneuvoston jatkokirjeellä täydennetään U1/2026 vp kirjelmää ”puheenjohtajan kompromissiehdotus huomioiden – erityisesti koskien ehdotuksen oikeusperustaa – eduskunnan kannan määrittelyä varten.” (s. 1)
6. Valtioneuvoston jatkokirjelmän mukaan puheenjohtajavaltio Kypros on ottanut Suomen ja kolmen muun jäsenvaltion esittämiä kriittisiä näkemyksiä ehdotuksen oikeusperustasta huomioon 30.3.2026 antamassaan kompromissiehdotuksessa, joka kattaa ehdotuksen luvut I-III. Muita lukuja koskeva ehdotus on odotettavissa jatkokirjelmän mukaan huhtikuun lopussa. Valtioneuvoston jatkokirjelmän mukaan se pohjautuu puheenjohtajan kompromissiehdotukseen (asiakirja WK 8821/2026), joka sisältää merkittäviä muutoksia komission ehdotukseen.
7. Jatkokirjelmässä on tehty selkoa asetusehdotuksen oikeusperustasta ottaen huomioon liikenteen oikeusperustoja koskevaa EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä sekä oikeusperustan valintaan liittyviä EU-oikeudellisia näkökohtia (s. 3-4). Koska EU-säädöksen oikeusperustan valinta perustuu viime kädessä tapauskohtaiseen harkintaan, ja koska oikeusperustaa valittaessa on pyrittävä aina yksilöimään säädöksen pääasiallinen tai määräävä tarkoitus tai tekijä, jonka perusteella ainoa käytettävä oikeusperusta määräytyy, valtioneuvoston kirjelmässä on myös arvioitu puheenjohtajan kompromissiehdotuksen tarkoitusta ja sisältöä. (s. 5-7)
8. Valtioneuvosto toteaa johtopäätöksenään, että jatkokirjelmän sivuilla 5-7 kuvattujen ”varsin merkittävien” komission alkuperäiseen asetusehdotuksen tehtyjen muutosten jälkeen kompromissiehdotuksen voidaan katsoa kuuluvan ensisijaisesti liikenteen alaan. Näin ollen jatkokirjelmässä katsotaan, että puheenjohtajan kompromissiehdotus on mahdollista hyväksyä liikenteen ja tarvittavilta osin Euroopan laajuisten verkkojen oikeusperustoilla. (Varauma esitetään kuitenkin asetusehdotuksen 6 artiklan 4 kohdan oikeusperustan asianmukaisuudesta, ks. tarkemmin alla).
9. Jatkokirjelmässä on oikeusperustakysymyksen ohella edelleen tarkasteltu kompromissiehdotuksen tarkoitusta ja sisältöä suhteessa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 4 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan unioni ”kunnioittaa keskeisiä valtion tehtäviä, erityisesti niitä, joiden tavoitteena on valtion alueellisen koskemattomuuden turvaaminen, yleisen järjestyksen yllä pitäminen sekä kansallisen turvallisuuden takaaminen. Erityisesti kansallinen

turvallisuus säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla.” (s. 7-9). Jatkokirjelmässä on niin ikään tarkasteltu kompromissiehdotuksen suhdetta unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (s. 9-10). Jatkokirjelmässä yleisesti ottaen katsotaan, että kompromissiehdotus on ongelmaton SEUT 4.2 artiklan ja unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien perussopimusten määräysten kannalta.

10. Poikkeuksena on kuitenkin asetusehdotuksen 6.4 artikla, jonka oikeusperustan asianmukaisuudesta esitetään varaumia jatkokirjelmässä. Kyseisessä artiklakohdassa on asetettu edellytyksiä jäsenvaltion myöntämien tilapäisten lupien keskeyttämiselle ja peruuttamiselle (ylivoimainen este, vakava uhka yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai jäsenvaltio täysivaltaisuudelle ja lupaehtojen noudattamatta jättäminen). Jatkokirjelmän mukaan edellytysten taustalla on ajatus siitä, että tilapäiset luvat ovat aina kestoltaan rajoitettuja ja ensisijaisesti tarkoitettu kertaluonteisia kuljetuksia (jotka mahdollisesti kulkevat usean jäsenvaltion läpi) varten. Vaikka kyseinen säännös antaa jäsenvaltioille suhteellisen laajan harkintavallan, pyrkii valtioneuvosto jatkokirjelmän mukaan vielä poistamaan edellä mainitut edellytykset kompromissiehdotuksesta. Tilapäisten lupien muuttaminen sen sijaan on jatkokirjelmän mukaan kompromissiehdotuksessa täysin vastaanottavan jäsenvaltion omassa harkinnassa.
11. Lisäksi jatkokirjelmässä on tehty selkoa kompromissiehdotuksen suhteesta perustuslakiin ja perus- ja ihmisoikeuksiin siltä osin kuin on kysymys sotilasalan kuljetusten yhtenäistetyistä lupamenettelyistä ja -säännöistä (4–6, 20 artiklat). (s. 13-)
12. Jatkokirjelmän mukaan täysivaltaisuuden arviointiasetelma on sotilasalan kuljetusten lupamenettelyjen päätöksentekoa koskevin osin kompromissiehdotukseen sisällytettyjen lupamenettelyjä koskevien muutosten myötä muuttunut huomattavasti aikaisemmin U-kirjelmässä (U 1/2026 vp) esitetystä. Kompromissiehdotukseen ei jatkokirjelmän mukaan sisälly enää määräyksiä neuvoston määräenemmistöpäätöksellä voimaan tulevasta asevoimien maahantuloa ja maassaoloa koskevien lupapyyntöjen automaattisesta hyväksynnästä. Kompromissiehdotukseen sisältyvät säännökset EMMERS-järjestelmän aikaisista lupamenettelyistä mahdollistaisivat edelleen tapauskohtaisen lupaharkinnan, jota on pidetty aluevalvontalain mukaisten maahantulolupien osalta pääsääntönä (PuVM 1/2025 vp, kohta 4). Sotilasalan kuljetuksia koskevien pysyvien lupien myöntäminen, muuttaminen, keskeyttäminen ja peruuttaminen on nyt jatkokirjelmän mukaan täysin vastaanottavan jäsenvaltion harkinnassa.
13. Ainoastaan kestoltaan rajoitettujen tilapäisten lupien keskeyttämiselle ja peruuttamiselle on 6 artiklan 4 kohdassa asetettu tietyt edellytykset, jotka valtioneuvosto vielä pyrkii poistamaan kompromissiehdotuksen seuraavasta versiosta. Tilapäistenkin lupien osalta kaikki kyseistä kuljetusta koskevat lupaehdot ja niiden muuttaminen ovat kompromissiehdotuksen mukaan kuitenkin jatkokirjelmän mukaan jäsenvaltion vapaassa harkinnassa. Kompromissiehdotuksen säännösten voitaisiin siten arvioida vaikuttavan tosiasiallisesti vain vähäisissä määrin jäsenvaltioiden harkintavaltaan jatkokirjelmän mukaan.

14. Kaikkiaan jatkokirjelmässä katsotaan, ettei kompromissiehdotukseen sisälly perustuslakivaliokunnan tarkoittamia perussopimuksissa määriteltyihin velvoitteisiin nähden kokonaan uusia perussopimuksiin kiinnittymättömiä menettelyjä tai muitakaan sellaisia elementtejä, joita ei olisi jo hyväksytty perussopimusten voimaansaattamisen yhteydessä. Sikäli kuin kuitenkin oikeusperustan katsottaisiin edellä mainitun 6 artiklan 4 kohdan osalta olevan riittämätön, ja olisi siten tarpeellista tarkastella, onko sotilasalan kuljetusten lupamenettelyissä ja -säännöissä, siltä osin kuin ne 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla rajoittavat jäsenvaltioiden luvan keskeyttämiseen ja peruuttamiseen liittyvän harkintavallan käyttöä, jatkokirjelmässä katsotaan siitä tarkemmin ilmenevillä perusteilla, että kyse 6 artiklan 4 kohdan säännöstä voitaisiin pitää sillä tapaa tavanomaisena nykyaikaisessa kansainvälisessä yhteistoiminnassa ja vain vähäisissä määrin valtion täysivaltaisuuteen vaikuttavana, että se olisi perustuslain 1 §:n täysivaltaisuussääntelyn kannalta ongelmaton. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tilapäisten lupien keskeyttämistä ja peruuttamista koskevien edellytysten poistamista asetusehdotuksesta tavoiteltavana ja pyrkii siihen kompromissiehdotuksen jatkokäsittelyssä.
15. Sitä vastoin jatkokirjelmässä katsotaan, että tilapäistä määräysvaltaa tai käyttöoikeutta koskevan kehyksen perustamiseen sotilasalan kuljetuksia varten (38 artikla) liittyy ongelmia tai ainakin kysymyksiä perustuslain ja tällöin etenkin perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan kannalta, koska asetusehdotuksen 38 artikla ei tee sen soveltamisen osalta eroa normaali- ja poikkeusolojen välillä (s. 15-16). Koska säännöksen olisi lähtökohtaisesti katsottava koskevan myös normaalioloja, sen mahdollistamia tilapäisen määräysvallan tai käyttöoikeuden saamista on arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten näkökulmasta. Jatkokirjelmässä katsotaan, että toimenpiteiden hyväksyttävyydestä, tilapäisyydestä ja muista oikeasuhtaisuuteen ja välttämättömyyteen vaikuttavista tekijöistä huolimatta artiklassa olisi siinä käytettyjen käsitteiden epämääräisyys ja laajuus huomioiden kyse niin laaja-alaisesta omaisuudensuojan rajoituksesta, että siitä ei voitaisi esitetyssä muodossa säätää normaaliolojen lainsäädännössä. (s. 16)
16. Samoin jatkokirjelmässä pidetään perustuslain kannalta edelleen ongelmallisena ensisijaisesta pääsystä EMMERS-järjestelmän ollessa aktivoituna säätävää 21 artiklaa. Vaikka omaisuudensuojan ja elinkeinonvapauden rajoituksien voitaisiin jatkokirjelmässä esitetyillä perusteilla katsoa olevan hyväksyttäviä välttämättömiä, rajoitusten mahdollisesta pitkäaikaisuudesta sekä puuttuvista säännöksistä rajoituksesta aiheutuvien menetysten korvattavuudesta kuitenkin jatkokirjelmän mukaan seuraa, että säännöstä olisi pidettävä ongelmallisena siltä osin kuin EMMERS-järjestelmän aktivointi ei tarkoittaisi perustuslain 23 §:ssä tarkoitettujen poikkeusolojen voimassaoloa (s. 17-18).
17. Lopuksi jatkokirjelmässä on tehty selkoa Ahvenanmaan asemasta kansainvälisten sopimusten ja Ahvenanmaan itsehallintolain sekä EU:n liittymissopimukseen tehdyn pöytäkirjan ja Lissabonin sopimuksen voimaatuloon liittyvän lausuman valossa. Jatkokirjelmän mukaan Ahvenanmaan kansainvälisoikeudellinen erityisasema tulisi huomioida

asetuksen soveltamisessa, minkä vuoksi valtioneuvosto on esittänyt Ahvenanmaan erityisasemaa koskevan kirjauksen lisäämistä asetusehdotuksen johdannon perustelukappaleisiin (s. 19)

Yleisarvio jatkokirjelmästä ja kompromissiehdotuksesta sekä valtioneuvoston kannoista

18. Nähdäkseni jatkokirjelmässä on yleisesti ottaen käsitelty asianmukaisesti niitä kompromissiehdotuksen oikeusperustaan ja sekä suhteeseen perustuslakiin liittyviä valtiosääntöisiä epäselvyyksiä ja puutteita, joita perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 13/2026 vp tuotiin esiin valtioneuvoston kirjelmän ja siinä tarkastellun asetusehdotuksen suhteen.
19. Käsillä oleva jatkokirjelmä antaa näin ollen asianmukaisia lähtökohtia ja perusteita sekä kompromissiehdotuksen että sitä koskevien valtioneuvoston kantojen valtiosääntöiselle arvioinnille Suomen täysivaltaisuutta koskevan perustuslain 1 §:n sekä omaisuuden suojaa koskevan 15 §:n kannalta.
20. Nähdäkseni perustuslakivaliokunnan lausunnossa voidaan olennaisilta osin yhtyä jatkokirjelmästä ilmeneviin näkemyksiin kompromissiehdotuksesta ja sen suhteesta perustuslakiin. Myöskään valtioneuvoston kannoissa suhteessa kompromissiehdotukseen ei ole erityisempää valtiosääntöoikeudellista huomauttamista.
21. Näin ollen voidaan jatkokirjelmän tapaan katsoa, että puheenjohtajan kompromissiehdotus sisältää muun ohella sellaisia merkittäviä muutoksia komission alkuperäiseen asetusehdotukseen, joiden myötä asetusehdotus on kehittynyt jokseenkin ongelmattomaksi varsinkin perustuslain täysivaltaisuussääntelyn kannalta. Sitä vastoin asetusehdotukseen liittyy edelleen kompromissiehdotuksen jälkeenkin joitain valtiosääntöoikeudellisia ongelmia perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan kannalta.

Oikeusperusta

22. Jatkokirjelmässä on tehty selkoa asetusehdotuksen oikeusperustasta ottaen huomioon liikenteen oikeusperustoja koskevaa EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä sekä oikeusperustan valintaan liittyviä EU-oikeudellisia näkökohtia (s. 3-4). Koska EU-säädöksen oikeusperustan valinta perustuu viime kädessä tapauskohtaiseen harkintaan, ja koska oikeusperustaa valittaessa on pyrittävä aina yksilöimään säädöksen pääasiallinen tai määräävä tarkoitus tai tekijä, jonka perusteella ainoa käytettävä oikeusperusta määräytyy, valtioneuvoston kirjelmässä on arvioitu puheenjohtajan kompromissiehdotuksen tarkoitusta ja sisältöä. (s. 5-7)
23. Valtioneuvosto toteaa johtopäätöksenään, että jatkokirjelmän sivuilla 5-7 kuvattujen ”varsin merkittävien” komission ehdotuksen keskeiseen sisältöön tehtyjen muutosten jälkeen kompromissiehdotuksen voidaan katsoa kuuluvan ensisijaisesti liikenteen alaan. Näin ollen jatkokirjelmässä katsotaan, että puheenjohtajan kompromissiehdotus on mahdollista hyväksyä liikenteen ja tarvittavilta osin Euroopan laajuisten verkkojen oikeusperustoilla.
24. Nähdäkseni jatkokirjelmässä on tehty asianmukaisesti selkoa oikeusperustakysymykseen liittyvistä EU-oikeudellisista näkökohdista. Voidaan myös yhtyä jatkokirjelmän kantaan siitä, että kirjelmässä kuvattujen

muutosten jälkeen kompromissiehdotus on mahdollista hyväksyä liikenteen ja osin myös Euroopan laajuisten verkkojen oikeusperustoilla.

25. Samalla on kuitenkin huomautettava siitä, että oikeusperustan asianmukaisuuteen liittyy edelleen jonkinasteista EU-oikeudellista epäselvyyttä ja -varmuutta ennen muuta siitä syystä, että sotilaallisen liikkuvuuden asetusehdotus on aivan uusi toimintapoliittinen aloite, eikä sotilasalan henkilöiden ja tavaroiden rajat ylittävistä sotilasalan kuljetuksista ole aiemmin annettu nimenomaista EU-sääntelyä. Tähän liittyen ei myöskään ole EU-tuomioistuimen nimenomaista oikeuskäytäntöä asiasta.
26. Lisäksi jatkokirjelmässä kiinnitetään perustellusti huomiota oikeusperustan epäselvyyksiin 6 artiklan 4 kohdan osalta, jossa siis määrättäisiin tilapäisten lupien peruuttamiselle ja keskeyttämiselle asetutuista edellytyksistä (ylivoimainen este, yleiseen järjestykseen, turvallisuuteen tai jäsenvaltion täysivaltaisuuteen kohdistuva vakava uhka sekä lupaehtojen noudattamatta jättäminen), ja jonka valtioneuvosto jatkokirjelmän mukaan pyrkii vielä poistamaan jatkovalmistelussa.
27. Koska EU-säädöksen oikeusperustan asianmukaisuus on sellainen EU-oikeudellinen kysymys, jonka ratkaisutoimivalta kuuluu viime kädessä EU-tuomioistuimelle - edellyttäen, että esimerkiksi jokin jäsenvaltio tai unionin toimielin veisi asian EU-tuomioistuimen tutkittavaksi SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskannemenettelyssä -, mitään ”täydellistä” EU-oikeudellista varmuutta säädösehdotuksen oikeusperustan asianmukaisuudesta kaikilta osin ei tässä vaiheessa EU-säädösehdotuksen valmistelua voida edes saada. Tässä mielessä on siis hyväksyttävä - tai ainakin siedettävä - oikeusperustaan liittyvää EU-oikeudellista epävarmuutta. Jatkokirjelmän oikeusperustakysymyksestä antaman selvityksen perusteella oikeusperustan asianmukaisuuteen liittyvä EU-oikeudellinen epävarmuus ei nähdäkseni enää kuitenkaan vaikuta olevan erityisen merkittävä sen paremmin EU-oikeuden kuin perustuslain kannalta.

Kompromissiehdotuksen suhde perus- ja ihmisoikeuksiin

28. Siinä missä asetusehdotus vaikuttaa kompromissiehdotuksen myötä kehittyneen jokseenkin ongelmattomaksi perustuslain täysivaltaisuussääntelyn kannalta, siihen liittyy edelleen kuitenkin tiettyjä ongelmia tai ainakin epäselvyyksiä perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan (ja osin perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden) kannalta.
29. Jatkokirjelmässä on nähdäkseni perustellusti kiinnitetty huomiota yhtäältä tilapäistä määräysvaltaa tai käyttöoikeutta koskevan kehyksen perustamiseen sotilasalan kuljetuksia varten koskevaan 38 artiklaan ja toisaalta ensisijaista pääsyä EMMERS-järjestelmän ollessa aktivoituna koskevaan 21 artiklaan omaisuudensuojan kannalta.
30. Nähdäkseni perustuslakivaliokunnan lausunnossa olisi korostettava tarvetta pyrkiä selkeyttämään ja täsmentämään asetusehdotuksen 38 artiklassa niitä sinänsä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä ja painavia yhteiskunnallisia tarpeita, jotka vaatisivat otto-oikeuksien käyttämistä.

31. Ensisijaista pääsyä EMMERS-järjestelmän ollessa aktivoituna koskevan 21 artiklan suhteen olisi taas korostettava tarvetta sisällyttää artiklaan nimenomaisia säännöksiä velvoitteiden kohteena oleville yksityisille tahoille tai elinkeinonharjoittajille maksettavista korvauksista siltä osin kuin EMMERS-järjestelmän aktivointi ei tarkoittaisi perustuslain 23 §:ssä tarkoitettujen poikkeusolojen voimassaoloa (vrt. asetusehdotuksen 38 artikla, jonka mukaan jos jäsenvaltiolla on olemassa kehys, joka mahdollistaa tällaisen tilapäisen määräysvallan tai käyttöoikeuden saamisen, tähän kehykseen tulee muun muassa sisältyä korvausmekanismi, jolla korvattaisiin kyseisen infrastruktuurin, kaluston tai tarvikkeiden omistajille, toiminnanharjoittajille tai hallinnoijille aiheutuneet kustannukset ja vahingot).
32. Tällaisen täsmällisemmän ja yksityiskohtaisemman sääntelyn sisällyttämistä 21 ja 38 artiklaan korostaa se, että säädösehdotuksessa on kyseessä nimenomaan SEUT 288.2 artiklassa tarkoitetusta asetuksesta. SEUT 288 artiklan toisen kohdan mukaan asetukset ovat kaikilta osiltaan velvoittavia ja niitä sovelletaan sellaisinaan jäsenvaltioissa. Asetuksella on näin ollen kyky tulla sellaisenaan voimassa olevaksi ja soveltamiskelpoiseksi oikeudeksi kaikkialla unionissa, Suomi mukaan lukien, ilman mitään erillisiä jäsenvaltioiden voimaansaattamis- tai täytäntöönpanotoimia.[1] Kansallista sääntelyä ei edes saa antaa asetuksen soveltamisalalla, ellei asetus nimenomaisesti velvoita tai valtuuta täydentävään kansalliseen sääntelyyn tai muuhun päätöksentekoon, koska kansallinen sääntely voi heikentää tai poistaa asetusten välitöntä sovellettavuutta.[2] Jäsenvaltiot eivät varsinkaan saa toteuttaa toimea, jolla yksityisiltä salattaisiin se, että asetus on osa EU-oikeutta, ja se, mitä vaikutuksia asetuksella on.[3] Kuten EU-tuomioistuin on vakiintuneesti todennut asetusten välittömästä sovellettavuudesta: ” Asetuksen välitön sovellettavuus edellyttää, että se tulee voimaan ja sitä sovelletaan oikeussubjektien hyväksi tai rasitukseksi ilman toimenpiteitä sen siirtämiseksi kansalliseen oikeuteen, … ellei kyseessä olevassa asetuksessa jätetä jäsenvaltioiden itsensä tehtäväksi antaa asetuksen säännösten tehokkaan soveltamisen edellyttämät lait ja asetukset sekä hallinnolliset ja taloudelliset määräykset”.[4]

---

[1] Asia 34/73, *Variola*, tuomio 10.10.1973, EU:C:1973:101,10 kohta. Ks. myös esim. yhdistetyt asiat C-4/10; ja C-27/10, Bureau national interprofessionnel du Cognac, tuomio 14.7.2011, Kok., s. I-6131, 66 kohta.

[2] Ks. esim. asia 34/73, *Variola*, tuomio 10.10.1973, EU:C:1973:101.

[3] Ks. esim. tuomio 21.12.2011, Danske Svineproducenter, C-316/10, EU:C:2011:863, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

[4] Ks. tuomio 14.6.2012, Association nationale d’assistance aux frontières pour les étrangers, C-606/10, EU:C:2012:348, 81 kohta.